N^{ro} 72.

KURYER LITEWSKI

Za dozwoleniem Naywyższego Rządu Nayiaśnieyszego CESARZA Imperatora Całey Rossyi.

Z WILNA 9. CZERWCA ROKU 1797. W PIĄTEK.

z *Wiednia* 24. *Maia.*

Gazeta Dworſka donosi, że d. 17. w *Gratz* obywatele tego miaſta wyręczeni zóſtali od ſłużby woyſkowey, którą przez 6. tygodni chwalebnie czynili, co ſię ſtało przy muzyce mieyſkiey i regimentu *Stein*; z tey okoliczności, Rząd oświadczył wdzięczność tym wſzyſtkim, którzy pośrzód naywiękſzych niebeśpieczeńſtw ſpokoyność i porządek utrzymywali, gdy można było grzeszyć bezkarnie.

Z *Trieſte* odbieramy wiadomość, iż Gen. *Merfeldt* z *Goertz* przybył do tego miaſta d. 2. i krótko zabawiwſzy do *Laybach* powròcił. D. 7. przymaſzerowało 400. *Francuzkich* grenadyerow. W Porcie Republikancie budują ſtatki kanonierſkie, na których oſadzenie obrócili działa w twierdzy znalezione. D 8 powſtały między ludem i załogą małe zamieſzania; lecz Gen. *Bernadotte* przez roſtropne i mocne śrzodki potrafił dawnieyszą ſpokoyność przywrócić. Co raz więcey woyſk *Francuzkich* przybywa do *Trieſtu*; wſzyſtkie domy i koſzary obrócono w Kwatery żołnierſkie. Dziwić ſię iednak potrzeba, że przy tak znaczney liczbie maytkow i lądowych regimentow, o żadnym bezprawiu nie ſłyſzemy. Skutkiem to ieſt karności, którey ściśle poſtrzegaią Generałowie. Wſzyscy z groſza żyią; po wydanym od *Bernadotta* obwieſzczeniu; że gdy *Magiſtrat Trieſtu* zupełnie iuż wypłacił *kontribucyą* od Gen. *Buonaparte* nałożoną, wſzyſtkie wydatki *Francuzow* ze ſkarbu Rzpltey opłacone odtąd będą. Dla przywrócenia zaś miaſtu wſzelkiey iak tylko można wolności, dozwala ſię kupcom narodow handluiących, prócz *Wenetow i Anglikow*, zawiiać i z portu pod żagle wychodzić, według praw dawniey uſtanowionych. Zakaz na ſtatki *Weneckie* trwać będzie do urządzenia dalſzego. Okręta iednak Rzpltey, które żywność do *Trieſtu* przywozić zwykły; bez przerwania handel ten prowadzić mogą.

Woyſka naſze maſzeruią nieuſtannie ku *Włoſkim* granicom; twierdzą iż *Iſtrya Wenecka* i *Friul* po rzekę *Tagliamento* lub *Piave* do kraiow dziedzicznych *Cesarza Jmci* będą przyłączone. Z drugiey ſtrony, 60. tyś. rekrutow poſyłamy do rozmaitych armii regimentow, które w początkach teraźnieyſzey kampanii znacznie ucierpiały; dla poſtawienia wſzyſtkich w komplecie woiennym. Pospolite zaś ruſzenie Króleſtwa *Węgierſkiego* tak ma bydź urządzone, ażeby część onego iedna zoſtawała w śrzednich Prowincyach kraiu ſwoiego; druga ma ſię rozciągnąć do granic *Tureckich i Gallicyi*; oſtatnia do *Włoch*, ieſt przeznaczona. W *Ingolstadt* załogę *Cesarscy* trzymaią. Pod *Amberg* 40 tyś. *Auſtryakow* obozem ſtanie. Woyſk *Francuzkich* znaczne Diwizye *Wenecyą* miaſto zaiely:

z *Londinu* 19. *Maja.*

Woyna domowa już nieſzczęśliwie wybuchneła w północnych Prowincyach *Irlandyi* mianowicie w Hrabſtwach. *Antrim*, *Down*, *Derry*. *Tyrone* &c. Jeſzcze nie traciemy nadziei, że śrzodki od rządu *Angielſkiego* przedſięwzięte przywrócą ſpokoyność na tey wyspie. Do tych czas ſprzyiali Miniſtrowie *Dissydentom*, którzy z *Proteſtantami* ſkładaią 3. dzieſiąte części ludności kraiowey, przeciw Katolikom dwakroć od nich mocnieyszym; ci będąc wyzutemi ze wſzelkich przywileiow *obywatelſkich i politycznych*, oglądali ſię zawſze na *Francuzow* ſzukaiąc wſparcia i obrony. Teraz ſię inaczey pokazało. *Dissydenci* jawnie wyznaią zasady rządu *Demokratycznego*; przeciwnie zaś *Katolicy* w czaſie ſpodziewanego wylądowania *Francuzow do Irlandyi*, oświadczyli nieograniczone przywiązanie rządowi dawnieyszemu. Ten poſtępek nakłonił Gabinet *Londyńſki* do znacznych odmian. Wyſłany teraz *Margrabia Cornwallis*, ma zupełną bez okreslenia władzę, wyſłuchawſzy ſkarg i zażalenia *Katolikow Irlandzkich* przychylić ſię do ich prozby, nadaiąc polityczne przywileie i zdawna żądane do rządu wpływanie. Tym ſposobem Miniſtrowie zjednaią ſobie ſzacunek, miłość i wdzięczność większey części narodu: a ſzkodliwe *ziednoczonych Irlandczykow* zamyſły w niwecz obrócone będą. Na ich uśmierzenie 10. tyś woyſka z *Anglii* wyſłano.

Wczora P. *Fox* donioſł *Izbie Niższey* iż ma proiekt wygotowany względem *reformy Parlamentu*. Wcześnie można przepowiedzieć, iż upadnie. Interessem jeſt Deputowanych, aby nigdy w prawo nie był zamieniony, chociaż od lat kilkudzieſiąt corocznie go ponawiaią obywatele gorliwi, zmierza zaś do znieſienia przekupſtwa, odięcia Elekcyi wſiom przenosząc one do miaſt wielkich, które do-

tąd Reprezentantow nie miały, ſkraca naoſtatek ſessye 7. letnie do lat 3. naywięcey. S *John* radził wyprowadzić wcyſka *Angielſkie* z *S. Domingo*, która jeſt dziś grobem *Europeyczykow*, już wymarło na tey wyspie 7500 *Anglikow*; ſkarb narodowy ſtracił bliſko 5 mill. F. S. bez żadney korzyści. Y ten wniosek Izba Niższa odrzuciła.. *Xże Dziedziczny Wurtembergſki* d. 19. zaslubił uroczyście nayſtarszą królewnę. Nie bawiąc na fregacie *S. Florence* oboie wypłyną do Stade. Poseł *Neapolitańſki* przeznaczony do *Paryża* po długim w *Londinie* przemieſzkaniu, w drogę wyiechał: Głoszą, iż miał zlecenie od rządu ſwoiego czynić nam propozycye do pokoju z *Francuzami*. *P. Trevor* przedtym Królewſki Miniſter w *Turinie*, do Oyczyzny powrócił temi dniami. Wielka Flota Admirała *Bridport* wyſzła pod żagle z *S. Helene*; lecz w krótce wiatry przeciwne zniewoliły iż na pierwsze ſtanowiſko powróciła.. Barczo wielu Officyerow służyć nie chce, przy takiey maytkow niekarności, którym wynuszone okolicznościami darowanie winy *Lord Howe* ogłosił, innym Admirałom wiary nie dawano. Opisać niepodobno, z jaką radością lud Flotny w *Portsmouth* dawnego Wodza ſwoiego i Zwycięzcę przyimował. Konie mu z pojazdu wyprzęgano. W przeciągu woyny wſzyſtkim uprzykrzoney nikt podobno lepiey ſię nie zaſłużył Oyczyznie, nad pomienionego Admirała, przywracaiącego ſpokoyność i porządek na Flocie. Prawda, że trudności wielkich nie znalazł, maiąc do czynienia z maytkami *Angielſkiemi*, którzy znaią co jeſt Oyczyzna, co honor i ſława.

z Dublinu 3. Maia z Gazety Courier du B. R.

Wczora sprowadzono do miaſta naſzego pod ſtrażą woyſkową 15. obywatelow *Irlandyi* północney, obwinionych o zdradę przeciw narodowi. *Xże de Leinſter* podpisał liſt do urzędnikow Hrabſtwa *Kildare*, domagaiąc ſię prędkiego zwołania mieſzkańcow na zgromadzenie powſzechne, którego jeſt zamiarem upraszać Króla Jmci o zmianę Miniſtrow. Zaproszony po tym od Wice Króla do zamku, przybył oświadczaiąc, iż przeſięwzięcia nie odſtąpi. Gdy zaś Wice Król dał mu do zrozumienia, iż z takim ſposobem myslenia, urzędow publicznych zgodzić nie podobna: bez wątpienia, odpowie Xże; ponieważ zaś ſądzą mnie niezdatnym do piaſtowania cywilnych, nie upatruię w ſobie zdatności do woyſkowych: jakoż nie mieſzkaiąc złożył urząd kommenderuiącego milieyą w Hrabſtwie *Kildare*, a imie ſwoie z regeſtru Taynych Wice Króla Konsyliarzow kazał wymazać. *Lord Oneil.* i *Connolly* poszli za Xcia przykładem, jako też Officyerowie wszyscy, milicyi pomienioney.

z Paryża 18. Maja.

Direktoryat przeſłał do Rady 500. pismo naſtępuiące.

Obywatele Reprezentanci: Direktoryat Wykonawczy odebrał manifeſt ogłoſzony przez Gen. *en Chef Buonaparte* przeciw *Rpltey Weneckiey*. Potwierdziliśmy środki od tego Wodza przedſięwzięte ku ocaleniu armii *Włoſkiey* uznaiąc one dogodnemi Intereſsom naszey Oyczyzny; Artikuł 328. *Konſtitucyinego Aktu* był nam do tego powodem.

Letourneur.

Czytano zatym pomieniony *manifeſt*, którego treść jeſt: Gdy *armia Włoſka* w górach *Stiryiſkich* ſtaneła, zoſtawiwſzy we *Włoszech* magazyny ſwoie, zbroiownie, ſzpitale, zawady obozowe artilleryą, &c. pod ſtrażą kilku batalionow: *Rząd Wenecki* 40. tyś. wieśniakow uzbroił na regimenta podzielił 10. *Słowieńſkich* półkow przyłączył, celem przecięcia *Francuzom kommunikacyi*. Przybyli zatym Kommiſsarze nadzwyczayni, prowadząc za ſobą dział i inney broni bardzo wiele; naſtąpiło aresztowanie przyiaciół naſzych; nadgradzanie tych co Republikanow nienawidzieli. W ſamey *Wenecyi na rynkach* i w domach publicznych urągano *Francuzom* zowiąc ich *Jakobinami*, *Króloboycami*, *Atheuszami*; wſzyſtkich z miaſta wypędzono; powracać ſurowie zabraniaiąc. Lud *Paduańſki*, *Weroneńſki*, &c. od brał rozkaz porwać ſię do oręża, i nowe *Nieszpory Sicilyjſkie* ſporządzać *Francuzom*; z tym dodatkiem: *Włochy grobem zawſze były dla Francuzow*. Duchowieńſtwo z Ambon ogłaszało *krucyatę*; pisma podpalaiące rozrzucono, dla zrobienia *insurrekcyi* powſzechney. Rząd o tym wiedzieć muſiał koniecznie, gdyż w *Wenecyi* nic bez rozkazu jego drukować ſię nie zwykło. Z kąd ten ſkutek wyniknoł, iż krew *Francuzką* na wielu mieyscach niewinnie przelano, żywności, dowoz przecięto; kuryerow pochwytano. W *Padwie Półkownik* z 2. Officyerami zamordowany; w *Caſtiglione* cały garnizon, po wſiach lud i kilkaset. Przyſzło w krótce do wſtępnego boju, Republikantſkie diwizye wſzędy napaſtowane, wſzędy niegotowe. o życie niechętnie walczyć muſiały. W *Weronie* bezbronnych nawet po domach i ulicach żołnierzy zabito; chorzy w ſzpitalach i do zdrowia przychodzący żadnego względu, miłoſierdzia i litości nie znalezli u wściekłego gminu, 400. z okładem ludzi walecznych straciliśmy w tym mieście. Reszta 8. dniowe oblężenie w zamkach wytrzymawſzy; za przybyciem kolumn w *Lombardyi* na prędce zgromadzonych, Weronę zdobyła, i 3. tyś *Wenetow* z kilko Generałami w niewolę zabrała. Dóm konsula *Francuzkiego w Zante* ſpalony. Okręt *Wenecki* daie ognia do fregat naszych zaſłaniaiąc ſtatki *Auſtryackie*. Inny okręt Rptey w Porcie *Weneckim* na roſkaz Senatu gęſtym z dział biciem zatopiony; w pław ratuiący ſię maytkowie pomordowani. &c. To zważywſzy na mocy 328. artykułu Konſtytucyi Gen. *en Chef armii Włoſkiey* zaleca Miniſtrowi *Francuzkiemu* uſtąpić z *Wenecyi*, agentom zaś *Weneckim w Lombardyi* i *Prowincyach lądowych* do Senatu ſwoiego powrócić nakazuie we 24. godzinach. Daie ordynans Generałom wſzyſtkich Diwizyi po nieprzyiacielſku poſtępować z woyſkiem *Weneckim*, zrzucać herby Rpltey &c.

Buonaparte.

Widzieć było na ten czas, jak wielu Deputowanych oburzało ſię przeciw poſtępkom gwałtownym i nie prawym; lecz gdy *Konſtytucya* nie dozwoliła nikomu na pierwſzym wſtępie dawać znakow pochwały lub nagany, rzecz całą do naſtępuiącey Seſsyi odłożono.

Gdy papiery *Angielſkie* coraz bardziey tracą, ſzacunek naſzych wznosi ſię nadzwyczaynie. *Inſkrypcye* do wielkiey kſięgi, za które niedawno 9 od ſta płacono z trudnością, teraz gromadnie wſzyscy kupuią po 27. Direktoryat Radom przełożył, ażeby do pewnego czasu nie kazały rozwiązywać 47 brygad woyſka (Gendarmerie) przeznaczonego do utrzymywania w kraiu ſpokoyności. Nie wiadomo iaką odbierze odpowiedź! To pewna; iż od Miniſterium *Angielſkiego* nadeſzłe liſty żądaią paſsportu dla Poſła do *Paryża* przybyć maiącego. Lasy kraiowe mierzyć i przyzwoicie ochraniać kazano; do fabryk publicznych, torff i węgle będą używane. Odnawia ſię pogłoſka, iż Dwór *Turińſki* uſtępuie Rzpltey *Sardinią*. *Laroix* Miniſter Intereſſow zagranicznych miał konferencyą z różnemi oſobami *Diplomatycznemi*, na którey ſię znaydował bywſzy *Prezydent Konwencyi Narodowey Mogunckley*, dla umówienia ſię względem granic *Francuzkich*. Na zarzut niektórych, iż *Ren* nie może ich ſtanowić, gdyżby ſię to przeciwiło całości i nierozdzielności *Rzeszy Niemieckiey*, odpowiedziano, że ta nierozdzielność dawno ieſt naruſzoną *Xże Wurtembergski* odſtąpił nam *Monbeillard*, *Margrabia Badenſki Sponheim*, inni inne dzierżawy ſwoie, które całość Rzeszy ſtanowiły. *Cesarz Jmć* w przedugodnych warunkach czyliż nie przyznał *Francuzom Biſkupſtwa Liege*, które do Cyrkułu Weſtfalii należało.

z Cadix 30. Kwietnia.

Admirał *Maſſaredo* cofnoł roſkaz trzymania zamkniętego portu, iak tylko ſię dowiedział, iż Admirał *Jervis* okrętom neutralnym bez przeſzkody do nas zawiiać dozwolił. 200 Officyerow flotnych na iego prożbę do ſłużby morſkiey powróciło, życząc pozyſkać prędką ſposobność przekonania Europę o ſwoim *patriotyzmie* i odwadze o którey powątpiwano. 6. tyś. woyſka lądowego ſiada iuż na okręta; w pierwſzych dniach Maia flotta zapewne wychodzi pod żagle.

z Madritu 31. Kwietnia.

Żądał Admirał *Maſſaredo*, ażeby mu na oſadzenie flotty wydano z arſenałow 80. haubic; ma ich użyć w czaſie potrzeby przeciw ſtraſzliwym *Caronnadom Angielſkim*, które tak ſą ſzkodliwe okrętom z daleka mianowicie walczącym; czegośmy w oſtatniey bitwie doświadczyli. Eſkadra *Angielſka* krążyć przed portem *Cadix* nie przeſtaie, chociaż burze i wiatry, nieraz ią od brzegow oddaliły. Powiadaią, iż Admirał *Parker* zaſtąpił chorego podobno *Jervisa*. Dwór naſz przemyśla, iakimby ſposobem ſkarb narodowy napełnić. Chcą przedawać niektóre Pałace Królewſkie; urzędy znoſić zyſkowne, kaſſować Inkwizycyą. Czas lepiey wſzyſtko pokaże.

z Lisbony 22. Kwietnia.

Okręt *Amerykańſki* wyſzedłszy pod żagle 11. Grudnia r. p. z *Wyspy Francuzkiey*, wczora do portu naſzego zawinoł. Przezeń odbieramy wiadomość, iż oſada pomieniona w zupełney kwitnie ſpokoyności; korsarze wiele *Angielſkich* okrętow zabieraiąc, niezmiernie ſię zbogacili: 6 fregat *Francuzkich* pod kommendą Kontr-Admirała *Sercey* potykały ſię na brzegach *Malabarſkich* z dwoma nieprzyiacioł okrętami o 74. działach; które z trudnością uſzły do *Bombay*. *Serrey* po zwycięztwie, rozpoczoł krążenie na morzu *Indyiſkim*.

z Mediolanu 12. Maia.

Gen. *en Chef Buonaparte* z całym ſztabem Generalnym przybywſzy do miaſta naſzego, ſtanoł w Pałacu *Serbelloni*. *Adminiſtracya* wcześnie rozkazała, dawać ognia z dział na wałach ſtoiących, dla ogłoſzenia ludowi przyiazdu iego; gwardye narodowe miały go potykać w polu; wieczorem illuminować wſzyſtkie domy zalecono. Wſzyſtkiego zabronił *Buonaparte*, przeſtaiąc, iż osoby do rządu wchodzące witały go, gdy iuż w domu ſię znaydował. Głoſzą u nas, iż Rzplta *Włoſka* ſkładać ſię będzie z *Mediolanu*, *Bononii*, *Ferrary*, *Romanii*, *Modeny*, i Prowincyi lądowych *Weneckich*; ludność iey 4. milliony duſz wynieſie. Trzy nowe twierdze wyſtawione będą ku obronie kraiu; z *Francyą* wieczne przymierze, która 500. armat nam ofiaruie w podarunku; Roku pierwſzego będzie rząd tymczasowy; do niego wchodzić maią oſoby z różnych Prowincyi wybrane przez Gen. *Buonaparte*. Lecz na rok naſtępny zgromadzenia pierwiaſtkowe część trzecią reprezentantow obiorą: Nikt nie mówi, czyli *Mantua* do Rzpltey należeć będzie.

Nim to naſtąpi, teraz Generał *en Chef* naznaczył 4. Kommiſſye: *Konſtitucyiną Skarbową*, *Woienną*, i *prawa publicznego*. Tym zalecono gotować proiekta kraiowi pożyteczne, i do iego potrzeb ſtosowane. Nazaiutrz po ſwoim do nas przybyciu, *Buonaparte* dawał obiad wielki wſzyſtkim Officyerom *Auſtryackim*; wſtaiąc od ſtołu wſzyſtkim wolno powracać do *Wiednia* pozwolił. Wkrótce potym oglądał woyſko *Lombardzkie*. Zatrudnia ſię bez przeſtanku ogulnym kraiu *Włoſkiego* rozrządzeniem; zſtępuie nawet częſtokroć do ſzczegułow naymnieyſzych. Powiadaią, iż za dni kilka wyiedzie dla obięcia w dzierżawę miaſta *Wenecyi*. Jeſzcze d. 5. gdy Miniſter Rzpltey chciał mieć u niego audiencyą, kazał mu co prędzey z *Mediolanu* wyiechać; oświadczaiąc, iż wſzelka przyiaźń i oboiętność między *Francyą* i Senatem *Weneckim* uſtała. Pogłoſką więc było podpiſanie pokoiu dawniey donieſione.

Gdy obywatele miaſta *Werony* załogę

Francuzką w zamkach swoich oblegli; żołnierzy zaś w domach lub szpitalach znayduiących się pomordowali; z doniesieniem o szczęśliwym powodzeniu oręża Deputatow do *Wenecyi* wysłali. Ci do miasta wieżdżaiąc przypięli kokardę żółto-błękitną. Chwyciwszy się nowości pospólstwo, podobnemi wszystkie rynki i ulice napełniło. Minister nawet *Angielski* wziął kokardę *Wenecką* z przydatkiem wyobrażenia *S. Marka*, z całym dworem swoim. Wielki w mieście powstał rozruch. Lud prześladował wszędy *Francuzow*. Kilkunastu mieszczan postrzegłszy Adiutanta Gen. *Kilmaine* ku sobie idącego, rozbroić go chcieli: odważny młodzian umrzeć wolał, niż cierpieć zniewagę; porywa się do broni, nie maiąc iey *Wenetowie* wolną mu drogę zostawili.

ze Włoch 15. *Maia.*

Manifest Gen *Buonaparte* niby piorunem był dla Senatu *Weneckiego*. Po długim rozmyślaniu, całą władzę oddano w ręce 30 wybranym osobom, pazwalaiąc im zawierać ugodę z Wodzem nieprzyiacielskim pod takiemi warunkami, iakie wyiednać zdołaią; nie bronić nawet w rządzie dawnieyszym odmiany, ieśliby tey koniecznie wyciągano. Zatym *Dona, Giustiniani, Mocenigo* do głowney kwatery poiachali. Przybył też do *Wenecyi* Gen. *Baraguey d' Hilliers*, i Senatorowi *Pesaro* przełożył myśl Generała *en Chef* Kommenderuiącego. Chce on ażeby, rząd *Aristokratyczny, Demokratycznemu* ustąpił; Senat i Rada 10. maią bydź na wieki zniesione; *Inkwizitorow Stanu, Proveditora Weneckiego*, i Kommendanta w *Lido*, każą aresztować; więźniow za *opinie polityczne* uwolnić; mieszkańcow rozbroić, załogę *Francuzką* przyiąć do Stolicy; daiąc dni kilka czasu do namyślenia. Nakazano więc powszechne *Rady Wielkiey* zgromadzenie; na którym *Dożą* oświadczył uroczyście, że gdy Rząd teraźnieyszy nie miłym iest ludowi, i nic pożytecznego dla Rzpltey uczynić nie iest mocen; wzywa zatym wszystkich Senatorow, aby idąc za iego przykładem każdy zrzekł się dobrowolnie władzy swoiey, przenosząc onę na Kommissyą, która za dozwoleniem Gen. *Buonaparte* ustanowioną będzie. Większość 720 głosow przeciwko 5. *propozycyą Dozy Weneckiego* pochwaliła. Nastąpiło w krótce złożenie z Urzędu pomienionego *Xcia* i wszystkich Senatorow, aresztowanie wchodzących osob do *Rady mnieyszey*, rozwiązanie woysk *Weneckich*, okrętow rozbroienie: D. 9. spodziewano się wkroczenia *Francuzow* do miasta na załogę, którzy *drzewo wolności* na rynkach zaszczepić mieli.

P. S. powszechnie zapewniaią, iż Gen. *Augereau* wkroczył do *Wenecyi* z 8. tyś. żołnierza swoiey Diwizyi, wraz potym *drzewo wolności* pośrzod miasta wszczepiono, i rozmaite poczyniono rozrządzenia, względem rządu *Demokratycznego*. *Buonaparte* ziechać ma do *Padwy* na wysłuchanie Posłow Rptey, na tym mieyscu pokóy ostatecznie będzie podpisany. Mniemaią niektorzy, iż Wodź ten pokazawszy się dość umiarkowanym w traktowaniu z Królem *Sardyńskim*, *Neapolitańskim* &c. większą ieszcze powolność okaże *Wenetom*. Inni z doświadczenia wiekow nauczeni twierdzą, iż nieprzyiaźń między Republikantami zgubą jedney, lub upadkiem bez powstania drugiey strony kończyć się zwykła. Trudno przyszłość zgadywać ukrytą; to pewna iż *Wenetowie* za szczęśliwych się poczytać będą mieli prawo, jeśli wypłaceniem summ znacznych, i odstąpieniem kilku Prowincyi, pokóy okupią. Y trzeba, żeby ten jak nayprędzey podpisano. Jeśli rzecz póydzie w przewłokę, wyniszczą mieszkańcow zwycięzcy; żołnierz teraz żyie jak zwyczay w kraju zawoiowanym. Szlachcie wydać kazano konie, poiazdy, słowem wszystko co służy do zbytku lub wygody. Postępek *Senatu Weneckiego* u samych nieprzyiacioł zasłużył na pochwałę i podziwienie. Nie mógł już większey uczynić ofiary, ani okazać dowodu bardziey przekonywaiącego o przywiązaniu do Oyczyzny. Woysk *Austryackich* bardzo wiele przybyło do *Tridentu*, *Valsugana*, i *Roveredo*. *Ociec S.* ciężko zapadł na zdrowiu.

z Bruxelli 16. *Maia z teyże Gazety.*

Wielkie niedawno zamieszania powstały w Departamentach blisko *Ardennes* leżących; przyczyną ich było zniewalanie Duchowieństwa gwałtowne do wiadomey *Deklaracyi* nakazuiącey przywiązanie ku Rzpltey, i Kościołow odzieranie ze wszelkich ozdob, które im przecie *Jakobini* zostawili. W. S. *Hubert* chciano zabierać dzwony: lud zgromadzony tego nie dopuścił. Municypalność chcąc go zastraszyć, przyszła w ubiorze urzędowym z szarfami, pod zasłoną żołnierstwa, którym dzieło rozpoczęte kończyć kazano. Lud przywiedziony do rospaczy, porwał się do kiiow i kamieni wnet urzędnicy i żołnierze pobici w rozsypkę poszli. Wieśniakow okolicznych gromady przyłączyły się natychmiast do *Insurgentow*, głosno wołaiąc: *Niech żyie Cesarz! niech żyie Dom Austryacki!* Za odebraną wiadomością o powstaniu, znaczny woylka *Francuzkiego* wydział ruszono z *Namur*, inny z *Luxemburga* w pole wystąpił zmierzaiąc ku *Ardennes:* co większa 12 tyś żołnierza śpieszy do 9 departamentow nowo przyłączonych od *Renu*; głowna ich kwatera będzie w *Bruxelli*. Pod *Dunquerque* obozować ma 14. tyś. woyska z twierdz *Flandryiskich* wziętego.

Ledwie kilka u nas iest Kościołow, w których obrządki Katolickie sprawować dotąd nie zabroniono. Zawczora, iako w dzień Niedzielny kupiło się do Domow Bożych pospolstwo; wszystkie były zamknięte: ponieważ Duchowni, iako niechcący podpisać wyż pomienioney *deklaracyi* są pod aresztem. Lud *Belgicki*, o religią Przodkow swoich gorliwy, mocno się tym gorszy: sądząc sprawiedliwie, że Direktoryat iuż daley posunąć nie może *intolerancyi*, *prześladowania*, *i tyrannii*. Z drugiey strony chwalą wszyscy wymazanie z liczby *emigrantow*, naybogatszego w kraiu naszym obywatela, Xcia *d' Aremberg*, który po długim oczekiwaniu, i nienadgrodzonym zniszczeniu, naostatek swóy maiątek odzyskał.

Reszta w dodatku.

Nro 72.

DODATEK
DO
KURYERA LITEWSKIEGO

Z WILNA 9. CZERWCA ROKU 1797. W PIĄTEK.

Dokończenie z Bruxelli.

Ze wszystkich kandydatów, których opinia publiczna podniosła na urząd znakomity Direktora Rzpltey *Francuzkiey*, żaden tyle głosow nie miał za sobą, iak Obywatel *Barthelemy* Ambassador w *Szwaycarach*. Z żalem dowiaduiemy się, iż ten ostrzegł przyiacioł swoich, że nie pragnie wyniesienia na pierwszy stopień: i po nastąpioney nawet Elekcyi na dawnieyszym zostać obiera, iak już uczynił *l'Abbé Sieyès* w r. 1795. Generał *la Fayette*, Bureau *de Pusy*. *Latour-Maubourg* towarzysze iego nieszczęścia, iuż są wolni po wytrzymanym więzieniu blisko 5. letnim, naprzód w *Antwerpii*, późniey w *Magdeburgu*, nakoniec w *Brunn w Morawii*. *Buonaparte* znaiąc, iż mu Direktoryat w tym nie przygani, nie czekaiąc roskazow z *Paryża*, upraszał naysilniey *Cesarza Jmci*, ażeby wszystkim trzem wolność raczył przywrócić. Stało się to zaraz po podpisaniu warunkow przedugodnych. Powszechnie mówią, iż *La Fayette* śmiało powróci do Stolicy Rzpltey, prosząc o sąd woyskowy; który że mu będzie dozwolony, i niewinnym uzna Generała nieszczęśliwego, nikt nie wątpi.

z *Ratisbony* 13. *Maia*.

Ogłoszono tu Mandat *Cesarza Jmści* przeciw Królowi *Pruskiemu* jako Margrabi *Anspach i Bareuth*, ostrzegaiący, ażeby *Stany Frankońskie* krzywdzić przestał, zabraną im własność przywròcił, poczynione szkody nadgrodził, nakazaną cudzemu poddaństwu wierności przysięgę zniszczył, do posłuszeństwa Panom dawnieyszym powrócić dozwolił, &c.

z *Calais* 4. *Maia z teyże Gazety*.

Wyszedł dziś z naszego portu do *Londynu* statek pocztarski, wiozący posłańcow Direktoryatu wykonawczego do Rządu *Angielskiego*. Czyli to są pełnomocnicy do traktowania o pokóy, albo też, jak przed tym bywało do zamiany brańcow woiennych, nie wiadomo.

W Anglii nieustaią Hrabstwa i miasta rożmaite podawać prożby do Tronu żądaiąc oddalenia Ministrow terazznieyszych. Inne są za niemi. Cudzoziemcy zapatruią się ciekawie na tę niby woynę polityczną, między *Ministeryalną i Oppozycyiną* stronami, rozumieiąc iż z niey co znacznego wyniknie: pisano prożb jeszcze więcey przeciw *Lordowi North*, *P. Fox*, *i* innym Ministrom Krol według upodobania przyimował lub odrzucał. Mnóstwo teraz podanych pokazuie, że P. *Pitt* nie ma tey dziś opinii i wziętości, ktòrą w pierwiastkach urzędowania swoiego posiadał, w narodzie pamiętaiącym na zasługi Oyca jego sławney pamięci *Lorda Chatham*.

Burzenie się *Irlandczykow* dziś jest nayniebespiecznieysze i nayszkodliwsze interessom W. *Britanii*, i jey Ministrow. Do tych czas oni według starego przysłowia, *divide & impera*, dość dobrze się trzymali, przywiązuiąc się koleią do *Dissidentow i Katolikow*, i jednych przeciwko drugim uzbraiaiąc, niby do woyny domowey. Lękamy się ich między sobą porozumienia, co jesliby nieszczęściem nastąpiło, woyska chyba regularne utrzymać zdołaią wyspę pomienioną w posłuszeństwie i jedności z *Anglikami*.

z *Coppenhagi* 13. *Maia z Lipskiey Gazety*.

Zacny Królestwa Minister Hr; *Bernstorf* tak był chory, iż przez dni kilka o życiu jego powątpiwano: teraz przecie wyszedł z niebespieczeństwa. Następca Tronu wysłał sztafet do syna w *Fionii* bawiącego, i drugiego ktory Posłuie w *Sztokholmie*. Wczora 3. *Szwedzkie* fregaty weszły do portu, maiąc się złączyć z naszemi, dla wspolnego bronienia handlu przeciw korsarzom krążącym na morzach pòłnocnych.

DONIESIENIE.

Od JP. Stefana Traskiewicza bywszego Kapitana Sprawnika Lidzkiego uciekł poddany, lokay Józef Samayłowicz, lat 19. wzrostu średniego. włosow czarnych podciętych, na głowie znacznie łysy od bolu, twarzy pociągley, smagławey, w surducie szarym z wyłogami ponsowemi. Ktoby go zchwytał, lub dać chciał pewną wiadomość do Kancelaryi Lidzkiey Ziem: odbierze nadgrody 10. Rubli.